

हाम्रा इतिहासहरू कियर हुन्

कियर र ट्रान्स दक्षिण एसियाली इतिहासहरूको स्रोत

Ministry for
**Ethnic
Communities**
Te Tari Mātāwaka

RULE FOUNDATION
rulefoundation.nz

Adhikaar Aotearoa

प्रतिलिपि अधिकार र उद्धरण

यस स्रोतको प्रतिलिपि अधिकार Adhikaar Aotearoa सँग सुरक्षित छ - © Adhikaar Aotearoa 2024

यस कलाकृतिको प्रतिलिपि अधिकार Shomudro Das सँग सुरक्षित छ - © Shomudro Das 2024

उचित श्रेय (attribution) बिना यस स्रोतको कुनै पनि अंश पुनः उत्पादन गर्न पाइँदैन। सिफारिस गरिएको उद्धरण यस प्रकार छ:

Bal, V. (2024). *हाम्रा इतिहासहरू कियर छन्: दक्षिण एशियाली कियर र ट्रान्स इतिहासहरूको एक स्रोत* / Adhikaar Aotearoa.

विषय सूची

कलाकृति: <i>Fellowship</i> / बङ्ग, Shomudro Das द्वारा	4
Adhikaar Aotearoa को बारेमा	7
परिचय	10
परिप्रेक्ष्य स्थापना: उपनिवेशीकरणभन्दा अघि दक्षिण एशियामा कियर र ट्रान्स व्यक्तिहरू	14
ठूलो "C" शब्द: उपनिवेशीकरण	21
हाम्रा पहिचानहरू	24
कृतज्ञतासहित समापन	32
सन्दर्भहरू	34

“सहकार्य / मित्रता (बन्धु), शमुद्रो दासद्वारा”

मैले यो कृति कियर मित्रतामा रहेको गहिराइ र सौन्दर्य बारे बोल्न बनाएको हुँ। भोंधु/बन्धु मित्र। मेरो कियर मित्रतामा अनुभव गरेको साथ, आत्मीयता, न्यानोपन र निःशर्त प्रेम अन्ततः आत्मप्रेम र आत्मस्वीकृतिमा रूपान्तरित हुन्छ।

म एउटा बंगाली गाउँको दृश्य, मेरो पुर्ख्यौली घर फेनीमा, मेरा रोजेका परिवार (whānau/poribar) सँगै फैलिएको देख्न चाहन्थेँ। आफैलाई पहिले कियरको रूपमा, त्यसपछि खैरो (brown) कियर व्यक्तिको रूपमा, अनि खैरो ट्रान्स कियर व्यक्तिको रूपमा स्वीकार गर्ने यो यात्रामा, मेरो हात नपुगेकै छेउमै रहेको सांस्कृतिक समृद्धिको आधार अभाव महसुस भएको छ।

त्यसैले यहाँ छ हाम्रो विगत, र के हाम्रो भविष्य हुन सक्छ। हाम्रा जनावर साथीहरूसँग एकाकार हुँदै, आफ्ना कल्पनाशील स्वरूपलाई अँगाल्दै, लैङ्गिक, पितृसत्तात्मक, उपनिवेशवादी र विषमलैङ्गिक मान्यताहरूलाई त्याग्दै।

यदि तपाईं ध्यानपूर्वक हेर्नुहुन्छ भने तपाईंले देख्नुहुनेछ: एक किन्नर (Kinnara) नाचिरहेका महिलाहरूलाई संरक्षक सन्तर्झैं हेरिरहेको; एक हजुरआमाले माछाहरूको समूहलाई अगुवाइ गरिरहेकी; अलाउद्दिनको कियर व्याख्या; समलिंगी आंटीहरू चिया पिउँदै गफ गर्दै; प्लेटोनिक, रोमान्टिक र यौन प्रेमीहरू; पाल्की बोक्नेहरूले परम्परालाई पुनःपरिभाषित गर्दै; विभिन्न रूपका समलिंगी मित्रता; संगीत र रमाइलोपन; र लैङ्गिक अभिव्यक्तिका थुप्रै रूपहरू।

एक बंगाली लैङ्गिक मान्यताभन्दा फरक ट्रान्स व्यक्तिको रूपमा, मलाई आफैलाई परिभाषित गर्न अंग्रेजी मात्र थियो। म आफ्नो भाषा बंगला तिर फर्कन्छु, जसमा लैङ्गिक सर्वनामहरू छैनन्, तर अझै पनि मलाई परिभाषित गर्ने शब्द छैन।

म किन आफूलाई “नन-बाइनरी” भनेर परिभाषित गरूँ—जहाँ परिभाषा नै अस्वीकार (negation) र द्वैधतालाई (binary) सामान्य मान्छजब म लैङ्गिकताको असीमितता र समृद्ध रूपलाई अँगाल्न सक्छु, जसको कुनै सीमा छैन र जुन केवल मेरो आफ्नै सांस्कृतिक परिवेशभित्र मात्र बुझ्न र परिभाषित गर्न सकिन्छ?

मैले यो कृति सुरुमा कियर मित्रताबारे बोल्ने उद्देश्यले बनाएको थिएँ, तर अन्त्यसम्म आइपुग्दा मलाई के स्पष्ट भयो भने, उपचार (healing) आफैलाई अधिल्लो इतिहास र सन्दर्भभित्र बुझ्दा मात्र सम्भव हुन्छ।

मेरो लागि यसको अर्थ हो—म मेरो कियरपन वा ट्रान्स पहिचानलाई मेरो खैरो (brown) पहिचानबाट अलग गर्न सकिदिन। मेरो भाषामा मलाई परिभाषित गर्ने शब्द नभए पनि, म जस्ता मानिसहरू सधैँदेखि अस्तित्वमा छन्।

ट्रान्स मानिसहरू विशेष हुन्छन्—हामीलाई दिइएको सीमाभन्दा माथि उठ्न सक्छौँ, देखिनेभन्दा पर हेर्न सक्छौँ, र नयाँ, सुन्दर र वास्तविक केही सिर्जना गर्न सक्छौँ।

अधिकार आओटियारोआको बारेमा

यो परोपकारी संस्थाको विचार **Sanjeev** को कथाबाट आएको हो। **Sanjeev Aotearoa New Zealand** मा भारतीय परिवारमा जन्मेर हुर्किएका एक लुकेका समलिंगी पुरुष हुन्। उनलाई थाहा थियो कि उनी कहिल्यै आफ्नो परिवारसँग बाहिर आउन सक्दैनन्, किनभने यदि आए भने उनलाई परिवारबाट अस्वीकार गरिनेछ र आफूले माया गर्ने मानिसहरूबाट टाढा गरिनेछ।

त्यसैले, सानै उमेरदेखि उनीभित्र बसाइएको डरका कारण, **Sanjeev** ले आफूलाई एक निश्चित रूपमा प्रस्तुत गर्न थाले। उनले महिलासँग डेट गर्न थाले, आफ्ना नजिकका साथीहरूसँग भेटघाट कम गरे, र आफूलाई यो विश्वास दिलाउन थाले कि यदि उनले लामो समयसम्म “स्ट्रेट” जस्तो व्यवहार गरे भने उनी आफूले चिनेका एकमात्र मानिसहरूबाट टाढा पारिने छैनन्।

Sanjeev Aotearoa New Zealand मा बस्ने सयौं, यदि हजारौं नभए पनि, दक्षिण एसियाली **LGBT+** व्यक्तिहरूमध्ये एक हुन् जसले यस्तै अनुभव गरेका छन्।

“**Adhikaar**” दक्षिण एसियाका धेरै भाषाहरूमा “अधिकार” (right) भन्ने अर्थ हुन्छ। **Sanjeev** लाई स्वतन्त्र हुने अधिकार, प्रेम गर्ने अधिकार, र आफू स्वयं हुने अधिकार छ। यो संस्था सिर्जना गरेर, हामी हाम्रा पुर्खाहरूमा रहेको क्रियर र ट्रान्स हुन पाउने अधिकारलाई पुनः स्थापित गर्दैछौं डर बिना।

यद्यपि **Adhikaar Aotearoa** सबै रंगीन समुदायका मानिसहरूका लागि हो, हामी विशेष रूपमा दक्षिण एसियाली वंश भएका व्यक्तिहरूलाई सहयोग गर्न केन्द्रित छौं।

यस वंशसँग सम्बन्धित आठ दक्षिण एसियाली देशहरू हुन्: अफगानिस्तान, बङ्गलादेश, भुटान, भारत, माल्दिभ्स, नेपाल, पाकिस्तान र श्रीलङ्का।

Adhikaar Aotearoa हाम्रो तीन मुख्य केन्द्रहरू—शिक्षा, पैरवी (वकालत), र सहयोग—मा आधारित जरा स्तर (flax roots) र प्रणालीगत परिवर्तनमा केन्द्रित संस्था हो।

शिक्षा भनेको हाम्रो समुदायलाई फाइदा पुग्ने तरिकाले ज्ञान र जानकारी उत्पादन गर्ने, फैलाउने, र प्रयोग गर्ने प्रक्रिया हो। शिक्षा हाम्रो समुदायमा मात्र होइन, समग्र समाजमा रहेका जानकारीका खाडलहरू पूरा गर्न महत्त्वपूर्ण छ। शिक्षासम्बन्धी हाम्रो चार प्रमुख क्षेत्रहरू छन्: रंगभेदी (people of colour) **LGBT+** व्यक्तिहरूका लागि जानकारी प्रदान गर्ने, तिनका परिवारहरूलाई जानकारी उपलब्ध गराउने, दक्षिण एसियाली समुदायभित्र **LGBT+** व्यक्तिहरूको बारेमा सचेतना बढाउने, र व्यापक समाजका लागि शिक्षा प्रदान गर्ने।

पैरवी (वकालत) भनेको कुनै विषय गलत हुँदा, वा ठीक भए पनि अझ राम्रो बनाउन सकिने अवस्थामा, आफ्नो आवाज प्रयोग गरेर त्यसलाई समर्थन गर्ने र अगाडि बढाउने प्रक्रिया हो। हाम्रो लागि पैरवी भनेको हाम्रो समुदायसँग संवाद गर्ने, उनीहरूलाई के आवश्यक छ भन्ने बुझ्ने र त्यो उपलब्ध गराउने हो। पैरवी भनेको हामीले गर्ने कामले दीर्घकालीन र व्यापक प्रभाव पारोस् भन्ने सुनिश्चित गर्नु हो, र यसले हामीले संसारका लागि राखेको आशा तथा परिवर्तनको प्रतिबद्धतालाई मूर्त रूप दिन्छ।

सहयोग भनेको कसैलाई आवश्यक परेको बेला उनीहरूको साथमा हुनु हो। यो सुन्ने, हेरचाह गर्ने, हौसला दिने, र गहिरो सम्बन्ध र साझा कियर राजनीति (queer politics) को भावनासहित संगठित रूपमा काम गर्ने प्रक्रियासँग सम्बन्धित छ। यो सुनिश्चित गर्नु हो कि कसैले पनि सम्बन्ध खोज्दा आफूलाई एक्लो वा बाहिरिएको महसुस नगरोस्। साथै, यो आत्म-पहिचानको यात्रामा कसैसँगै अघि बढ्ने कुरा पनि हो।

हामी देशभित्र र अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा (विशेषगरी दक्षिण एशिया र प्रशान्त क्षेत्रमा, जहाँ धेरै दक्षिण एशियाली मूलका मानिसहरू बसोबास गर्छन्) काम गर्छौं, ताकि हाम्रो समुदायले केवल बाँच्न मात्र होइन, फस्टाउन सक्ने अवस्था सिर्जना गर्न सकियोस्। हामी कहिल्यै रोकिने छैनौं।

परिचय

हामीले कस्ता प्रकारका स्रोतहरू तयार गर्ने भन्ने बारे सोच्दै गर्दा, हामीले Adhikaar प्रतिवेदनलाई हेर्ने र हाम्रो समुदायले आफ्ना सबैभन्दा ठूला समस्याहरू के हुन् भनेर के भनेका छन् भन्ने बुझ्ने निर्णय गर्यौं। हामीलाई सबैभन्दा बढी ध्यान खिचेको विषय भनेको हाम्रो क्रियर र ट्रान्स दक्षिण एशियाली समुदायहरूले आफू सम्बन्धित जातीय र धार्मिक समुदायहरूबाट भोग्नुपरेको भेदभाव हो।

यो भेदभाव एउटा मुख्य विश्वास वरिपरि केन्द्रित देखिन्छ: दक्षिण एशियालीहरू समलिङ्गी, ट्रान्सजेन्डर, लेस्बियन वा क्रियर र ट्रान्स समुदायको कुनै पनि हिस्सा हुन सक्दैनन्, किनकि क्रियर वा ट्रान्स हुनु “सेतो मानिसहरूको कुरा” हो भन्ने धारणा छ। दक्षिण एशियाली हुनु र क्रियर वा ट्रान्स हुनु असम्भव मानिन्छ।

तर हामी सबैलाई थाहा छ, यो सत्य होइन।

सत्य के हो भने, क्रियर र ट्रान्स व्यक्तिहरू हाम्रो जातीय र धार्मिक समुदायहरूमा सधैंदेखि अस्तित्वमा रहेका छन्। उपनिवेशीकरणभन्दा अघि, दक्षिण एशियाली क्रियर र ट्रान्स व्यक्तिहरूलाई स्वीकार गरिन्थ्यो, माया गरिन्थ्यो र कहिलेकाहीं सम्मानसमेत गरिन्थ्यो। तर उपनिवेशीकरणपछि, पहिले माया र आत्मीयताले भरिएका क्रियर वातावरणहरू घृणा र अपराधीकरणले भरिएका वातावरणमा परिवर्तन भए। उपनिवेशीकरणले हाम्रो आफ्नै जातीय र धार्मिक समुदायहरूलाई नै हाम्रो विरुद्ध उभ्यायो।

अर्को सत्य के हो भने, हामी क्रियर र ट्रान्स दक्षिण एशियालीहरू अब घृणा र अपराधीकरणको यस यथास्थितिलाई स्वीकार गर्ने छैनौं। हामी स्वीकार्यता, माया र सम्मानले भरिएका आफ्ना इतिहासहरू पुनः प्राप्त गर्दछौं। तर हामी यो कसरी गर्ने? यसको पहिलो कदम भनेको आफ्ना इतिहासहरू बुझ्नु हो, र हाम्रा क्रियर तथा ट्रान्स पूर्वजहरू कस्ता थिए भन्ने जान्नु हो। यही नै यस स्रोतको उद्देश्य हो।

यो स्रोत तपाईंका लागि हो—क्रियर र ट्रान्स दक्षिण एशियालीहरूका लागि। यसले हाम्रो आदिवासी इतिहासहरूमा तपाईं र तपाईंको पहिचानलाई पुष्टि गर्ने लक्ष्य राख्दछ।

यो स्रोत हाम्रो वरिपरिका व्यक्तिहरूका लागि पनि हो—हाम्रा जातीय र धार्मिक समुदायहरूका लागि। यो उनीहरूले बुझ्नु भन्ने उद्देश्यले बनाइएको हो कि क्रियर र ट्रान्स हुनु “सेतो मानिसहरूको कुरा” होइन; बरु, यो वास्तवमै हामीभित्रै निहित, हाम्रो आफ्नै मूलसँग सम्बन्धित कुरा हो।

यस स्रोतमा छलफल गरिएका इतिहासहरू र पहिचानहरू बहिष्करणकारी (exclusionary) छैनन्। यो हामीले अहिले उपलब्ध केही स्रोतहरूको आधारमा टाढाबाट यी इतिहासहरू बुझ्ने पहिलो प्रयास हो। हामी बुझ्छौं कि यी इतिहासहरू यिनै स्रोतहरूमा सीमित छैनन्; यो केवल एउटा प्रारम्भिक कदम हो, किनकि हाम्रा इतिहासहरू असीमित र बहुआयामिक छन्।

स्रोतमा प्रवेश गर्नु अघि, हामी केही प्रारम्भिक बुँदाहरू र स्वीकृतिहरू दिन चाहन्छौं। पहिलो, हामी सकेसम्म धेरै हाम्रो आदिवासी शब्दावली प्रयोग गर्ने लक्ष्य राख्छौं। यद्यपि, तुलना, सहजता र सामूहिकताको लागि, हामी क्वियर र ट्रान्स जस्ता पश्चिमी शब्दहरू प्रयोग गर्नेछौं। यसको अर्थ हामी तिनीहरूलाई केन्द्रीकृत गर्दछौं भन्ने होइन।

हामी आओटेरोआ, इवी माओरीको टाङ्गाटा वेनुआलाई स्वीकार गर्छौं। विशेष गरी, हामी वाइकाटो ताइनुईलाई स्वीकार गर्छौं, जसको भूमिमा अधिकार आओटेरोआ आधारित छ, र जसको प्रतिरोध र दृढताको इतिहासको हामी धेरै कदर गर्छौं। यो हामीबाट हराएको छैन कि हामी केवल तपाईंको उदारताको कारणले यहाँ छौं। हामी सधैं ते तिरिति ओ वैतांगीको प्राप्तिको कारणमा सहयोगी रहनेछौं।

यस स्रोतको समीक्षा, सम्पादन र परिष्कृतीकरण गर्नुभएकोमा हामी किरण पटेल र डा. क्यायात्री दिवाकलालाई धन्यवाद दिन्छौं। उहाँहरू दुवै शब्द-जासूस हुनुहुन्छ, र हामी उहाँहरूको तीक्ष्ण आँखा र बुद्धिप्रति आभारी छौं। अधिकार आओटेरोआमा संलग्न यस्ता उत्प्रेरित, सक्षम र परिवर्तनमुखी व्यक्तिहरू पाउनु हाम्रो लागि भाग्यशाली छ।

हामी शोमुद्रो दासलाई उनीहरूको अद्भुत कलाकृतिको प्रयोग प्रदान गर्नुभएकोमा धन्यवाद दिन्छौं। हाम्रो लागि, शोमुद्रोको कलाकृतिले समलैंगिक र ट्रान्स दक्षिण एसियाली अनुभवका ऐतिहासिक तत्वहरूलाई सुन्दर ढंगले चित्रण गर्दछ। हामीले यसलाई पहिलो पटक देख्दा हामी पूर्ण रूपमा छक्क परेका थियौं, र तुरुन्तै थाहा पायौं कि यो यस स्रोतको विषयवस्तुसँग राम्रोसँग काम गर्नेछ। शोमुद्रो, हामी तपाईंलाई हृदयदेखि नै धन्यवाद दिन्छौं।

हामी हाम्रा उदार कोषदाताहरू, जातीय समुदाय मन्त्रालय र नियम फाउन्डेसनलाई धन्यवाद दिन्छौं। हामीलाई जातीय समुदाय विकास कोष मार्फत यस स्रोतको लागि कोष प्रदान गरिएको थियो। हामी यो समर्थनलाई स्वीकार गर्छौं र यसको हार्दिक कदर गर्छौं।

द रुल फाउन्डेसन भनेको रोयल न्यूजील्याण्ड वायुसेनाका पाइलट पिटर रुलको सम्पत्ति व्यवस्थापन गर्न स्थापना गरिएको संस्था हो, जसलाई समलिङ्गी पुरुष भएको कारण समाजले उनलाई दिएको लाजका कारण जबरजस्ती जागिरबाट निकालिएको थियो र अन्ततः आत्महत्या गरेको थियो। पिटर रुलको कथाको अन्त्य फरक हुनुपर्थ्यो; एउटा अन्त्य जहाँ उनले प्रेम, जोश र उद्देश्य पाए, एउटा अन्त्य जहाँ उनी आफैं बन्न सक्षम थिए। हामीले गर्ने काममा पिटरको सम्झना अमिट छ। हामी उनको जस्तै कथाहरूको लागि र विशेष गरी जातीय LGBT+ समुदायका मानिसहरूका लागि, उनीहरूले चाहेको जीवन बिताउनको लागि जे गर्छौं त्यो गर्छौं।

दृश्य सेटिडः

उपनिवेशीकरण अधि

दक्षिण एसियामा

समलैंगिक र ट्रान्स

मानिसहरू

यस अध्यायमा, हामी उपनिवेशीकरण अघि दक्षिण एसियामा समलैंगिक र ट्रान्स व्यक्तिहरूको जीवन कस्तो थियो भनेर हेर्नेछौं। हामी यो केही कारणहरूले गर्दा गर्छौं। पहिलो, हाम्रो इतिहासको अन्वेषण गर्नाले हामीलाई समलैंगिकता, ट्रान्सफोबिया र समलैंगिकता औपनिवेशिक आयातहरू हुन् भन्ने बुझाई दिन्छ; तिनीहरू हाम्रो इतिहासको अंश होइनन्।

दोस्रो, यसले हामीलाई एउटा लक्ष्य दिन्छ। हामी तल छलफल गर्नेछौं, पहिले सबै कुरा समलैंगिक र ट्रान्स मानिसहरूका लागि इन्द्रेणी र घाम थिएन। तर हाम्रो समुदायमा हामीले सामना गरेको स्वीकृतिको स्तर अहिले हामीले सामना गरेको भन्दा धेरै बढी थियो। लक्ष्य भनेको हाम्रा समुदायहरूले स्वीकृतिका यी इतिहासहरू पुनः प्राप्त गर्नु हो, र हामी, दक्षिण एसियाली समलैंगिक र ट्रान्स मानिसहरूको रूपमा, हाम्रो विगतलाई पुनः प्राप्त गर्नु हो।

तेस्रो, हामीले पहिले नै छलफल गरिसकेका छौं, यो धेरै महत्वपूर्ण छ कि हामी र संसारले हाम्रो इतिहास जान्दछौं, किनभने हाम्रो इतिहासले देखाउँछ कि समलैंगिक र ट्रान्स पहिचान "गोरा मानिसहरूको कुरा" होइन। समलैंगिक र ट्रान्स दक्षिण एसियालीहरू सुरुदेखि नै छन्।

युरोपेलीहरूले दक्षिण एसियामा उपनिवेशीकरण गर्नुभन्दा पहिले, दक्षिण एसियाली संस्कृतिहरूले विविध यौनिकता र लिङ्गलाई स्वीकार र समायोजन गरेका थिए। वास्तवमा, औपनिवेशिक शासन अघि यस्तो विविधता विरुद्ध सक्रिय भेदभावको प्रमाण पनि देखिँदैन, मुगल साम्राज्यको समयमा उत्पीडनको अवधिलाई पनि रोक लगाइएको थियो। यसले हामीलाई बुझ्न मद्दत गर्दछ कि उपनिवेशीकरण अघि दक्षिण एसियामा समलैंगिक वा ट्रान्स हुनु सबै राम्रोको रूपमा हेरिन्थ्यो, र हामी पछि छलफल गर्नेछौं जस्तो सम्मानित पनि थियो।

यो स्वीकृति हाम्रो इतिहासका धेरै भागहरूमा देखिन्छ। हामी तल केहीको बारेमा कुरा गर्छौं। त्यसो गर्नु अघि, हामी यो कुरा भन्न चाहन्छौं कि हाम्रो पहिचानको ऐतिहासिक स्वीकृति भए पनि, यसको अर्थ आधुनिक समयमा त्यस्ता पहिचान विरुद्ध भेदभाव अवस्थित छैन भन्ने होइन। हाम्रा समुदायहरूले तीव्र भेदभाव र हिंसाको सामना गर्छन्, र स्वीकृतिका यी कथाहरू कुनै पनि हिसाबले समुदायले सामना गर्ने हानिलाई कम गर्ने उद्देश्यले होइनन्।

यो स्वीकृति थियो...

... हाम्रो उपमहाद्वीपका मन्दिरहरूमा कुँदिएका

समलैंगिक र ट्रान्स मानिसहरूको नक्काशी भएका मन्दिर वा गुफाहरू फेला पार्न तपाईंले दक्षिण एसियाली उपमहाद्वीपभरि त्यति टाढा यात्रा गर्नु पर्दैन। यी मध्ये केही मन्दिरहरू ८८५ ईस्वीदेखिका हुन्, जसको अर्थ हाम्रो समलैंगिक र ट्रान्स दक्षिण एसियाली अस्तित्व १००० वर्षभन्दा पुरानो हो। भारत र श्रीलंका लगायत दक्षिण एसियाका विभिन्न ठाउँहरूमा पाइने यी नक्काशीहरूले समलैंगिक र ट्रान्स मानिसहरूलाई धेरै समलैंगिक कार्यहरूमा संलग्न भएको चित्रण गर्दछ। यसमा महिलाहरूले एकअर्कालाई अँगालो हाल्ने, पुरुषहरूले एकअर्काबाट टाउको लिने, र समूहगत कामुकता समावेश छन् - हाम्रा पुर्खाहरू धेरै कुरा थिए, होइन र?

... हाम्रा पुर्खाहरूको कवितामा भनिएको छ

हाम्रा पुर्खाहरूले पनि आफ्नो यौन र लिङ्ग विविधताको बारेमा कविताहरू लेखेका थिए। यी कविताहरू हाम्रो मौखिक इतिहास, लिखित पाठ सहित संरक्षित गरिएका छन्। समलैंगिक कविताको सबैभन्दा लोकप्रिय प्रकार मध्ये एक उर्दू रूप थियो जसलाई रेख्ती भनिन्छ, जुन प्रायः नारीवादी स्वरमा हुन्छ र धेरै यौनिक रूपमा स्पष्ट हुन्छ। यस कविताको केही भागमा, दोगाना शब्द एक महिलाले आफ्नो महिला प्रेमीलाई सम्बोधन गर्ने शब्दको रूपमा प्रयोग गरिन्छ, जबकि चप्ती शब्द, जसलाई रगड्ने/टाँस्नेमा अनुवाद गर्न सकिन्छ, लेस्बियन सेक्सलाई वर्णन गर्ने शब्दको रूपमा प्रयोग गरिन्छ। यी कविताहरूलाई क्रमिक पुस्ताहरूले सम्मान गरेका छन्।

... हाम्रा धार्मिक र सांस्कृतिक पौराणिक

कथाहरूमा भनिएको छ

दक्षिण एसिया धर्म र संस्कृतिको मिश्रण थियो र छ। हाम्रा सबै धर्म र संस्कृतिले, कुनै न कुनै समयमा, हाम्रो अस्तित्वलाई मान्यता दिएका थिए।

संस्कृत महाकाव्य रामायणमा, यो उल्लेख गरिएको छ कि जब राजा राम वनवासको लागि निस्कन्छन्, अयोध्याका मानिसहरूले उनलाई बिदाई गर्न पछ्याउँछन्। राजा रामले पुरुष र महिलाहरूलाई अयोध्या फर्कन आग्रह गर्छन्। यद्यपि, १४ वर्षको वनवास पछि उनी अयोध्या फर्किएपछि, उनी त्यहाँ मानिसहरूलाई भेट्न नदी किनार पार गर्छन्। अलमल्लमा परेर, उनले उनीहरूलाई अयोध्या फर्कन आग्रह गर्दा उनीहरू किन बसे भनेर सोध्यन्। उनीहरूले भने कि पुरुष र महिला अयोध्या फर्केका थिए, तर उनीहरू दुवै नभएकोले (तिनीहरू हिजडा/अन्तरलिङ्गी थिए), उनीहरू बसे। राजा रामले उनीहरूलाई आशीर्वाद दिए, उनीहरूको समर्पणबाट प्रभावित भए। रामको आशीर्वाद हिजडाहरूले नवजात शिशुहरूलाई वा समारोहहरूमा आशीर्वाद दिन सक्षम हुनुको एउटा कारण हो। हामी तेस्रो अध्यायमा 'हिजडा' शब्दको बारेमा थप व्याख्या गर्नेछौं।

कथासरित्सागर नामक अर्को संस्कृत कथामा, एक युवती जो तुरुन्तै अर्की महिलाको नजरमा परेकी थिइन्, उनले आफ्नो सम्बन्धलाई "स्वयम्बर सखी" भनेर उल्लेख गरेकी थिइन्, जसको अर्थ आफैले रोजेको महिला साथी हो। पश्चिमी भाषामा, यसलाई समलैंगिक सम्बन्ध मात्र सकिन्छ।

हिन्दू पौराणिक कथामा, समलैंगिकता र ट्रान्स-नेसको बारेमा केही कथाहरू छन्। अयप्पाको दक्षिण भारतीय मिथकमा, भगवान शिव र भगवान विष्णु बीचको समलैंगिक सम्बन्धबाट एक पुरुष देवताको जन्म भएको भनिएको थियो। त्यसैगरी, त्यहाँ हिन्दू देवताहरू छन् जसले एन्ड्रोजिनस र अन्तरलिङ्गी विशेषताहरू राखेका छन्, जसमध्ये सबैभन्दा प्रसिद्ध अर्धनारीश्वर (जसको अर्थ आधा पुरुष र आधा महिला हो) हो।

इस्लाममा, ऐतिहासिक रूपमा पुरुष, महिला, अन्तरलिङ्गी (खुन्सा) र स्त्रीलिंगी पुरुष (मुखनाथ) सहित चार देखि पाँच लिङ्ग र लिङ्गहरूलाई मान्यता दिइएको थियो। त्यसैले, समकालीन इस्लामले बाइनरी पुरुष र महिलाको लिङ्ग र लिङ्ग भूमिकालाई केन्द्रीकृत गर्दा, ऐतिहासिक इस्लामले निश्चित रूपमा लिङ्ग र लिङ्गको बहुलतालाई मान्यता दिएको छ।

... हाम्रा पुस्तकहरूमा भनिएको छ

हाम्रा लिखित ग्रन्थहरूले समलैंगिकता र ट्रान्स-नेसका कथाहरूको बारेमा छलफल गर्छन्। यसका धेरै उदाहरणहरू छन्, जसमा हामीले माथि छलफल गरेका केही संस्कृत महाकाव्यहरू पनि समावेश

छन्। यद्यपि, हामीलाई थाहा छ कि त्यहाँ एउटा विशेष रूपमा प्रसिद्ध छ: कामसूत्र। कामसूत्र ४०० ईसा पूर्व र २०० ईस्वीको बीचमा लेखिएको थियो, जसले सुझाव दिन्छ कि यसमा छलफल गरिएका पहिचान र कार्यहरू लगभग २००० वर्षदिखि अस्तित्वमा थिए। यदि यसले हामीलाई हाम्रो पहिचान प्राचीन छ भनेर बताउँदैन भने, हामीलाई थाहा छैन के हुनेछ। लेखक, वात्स्यायन, तेस्रो लिङ्गी वर्ग, तृतीय प्रकृतिको बारेमा कुरा गर्छन्। यदि तृतीय प्रकृतिले महिलाको रूप लिन्छ भने, तिनीहरूलाई स्त्रीरूपिनी (जुन, पश्चिमी शब्दहरूमा, एक ट्रान्सजेन्डर महिला हुन सक्छ) भनेर चिनिन्छ। यदि तृतीय प्रकृतिले पुरुषको रूप लिन्छ भने, तिनीहरूलाई पुरुषरूपिनी भनेर चिनिन्छ। कामसूत्रले समलैंगिकताको बारेमा पनि कुरा गर्छ - यसले पुरुषहरू बीचको सम्बन्धको बारेमा एक सम्पूर्ण अध्यायलाई समर्पित गर्दछ! यसले यो सम्भवतः एकदमै सामान्य यौन अभ्यास थियो भन्ने कुरालाई जोड दिन्छ।

भगवान बुद्धका उपदेशहरू समावेश गर्ने बौद्ध ग्रन्थ विनय पिटकमा, यो कुरा प्रकट गरिएको छ कि पुरुष र महिला बाहेक, भगवान बुद्धले दुई अन्य लिङ्ग र यौन पहिचानहरू पनि विचार गर्नुभएको थियो। पहिलो, उभतोब्यरिजनकले पुरुष र महिला दुवै विशेषताहरू भएका मानिसहरूलाई जनाउँछ (सायद, पश्चिमी शब्दहरूमा, अन्तरलिङ्गी व्यक्ति)। दोस्रो, पाण्डकले पुरुषहरू तर तिनीहरूको यौन प्रकृतिमा कमी भएका मानिसहरूलाई जनाउँछ, र अझ बढी वर्गीकृत गर्न सकिन्छ। उदाहरणका लागि, उसुयापाण्डक एक पुरुष थियो जसले अर्को पुरुषको वीर्य निगलेर यौन सन्तुष्टि प्राप्त गर्यो। ओपक्कमिकपाण्डक एक पुरुष थियो जसको अण्डकोष हटाइएको थियो। पक्कखापाण्डक एक व्यक्ति थियो जो चन्द्रमाको चरणहरूसँग सिङ्क्रोनाइजमा उत्तेजित भएको थियो! अन्तमा, नापुम्सकपाण्डक, एक व्यक्ति थियो जसको कुनै स्पष्ट रूपमा परिभाषित जननांग थिएन (पश्चिमी शब्दहरूमा, अन्तरलिङ्गी)।

... हाम्रा धर्महरूमा भनिएको छ

हाम्रो उपमहाद्वीपका धेरै धर्महरूले रूढिवादी व्याख्याहरूको बावजूद समलैंगिक र ट्रान्स-नेसको स्वीकृति प्रदर्शन गरे र अझै पनि प्रदर्शन गर्छन्।

जैन धर्मले व्यक्तिको जीवविज्ञान र उनीहरूको पहिचान बीच भिन्नता राख्छ। यस तरिकाले, यसले लिङ्गमा भिन्नतालाई जैविक रूपमा परिभाषित (द्रव्यलिंग) र लिङ्गलाई सामाजिक रूपमा परिभाषित (भावलिंग) को रूपमा हेर्छ। पश्चिमी चिकित्सा सिद्धान्तको परिणामको रूपमा प्रायः लिङ्ग र लिङ्ग बीचको भिन्नतालाई बुझिए पनि, विश्वको सबैभन्दा पुरानो मध्ये एक, जैन धर्मले केही समयदेखि यो भिन्नता देखेको छ।

बौद्ध र हिन्दू धर्महरूले ऐतिहासिक रूपमा लिङ्गलाई तीन तरिकामा वर्गीकृत गरेका छन्, जसमध्ये कुनै पनिने विशिष्ट लिङ्ग पहिचानलाई जनाउँदैन। पहिलो, पुरुष, लिङ्ग विशेषताहरूको उपस्थिति वा अनुपस्थिति (उदाहरणका लागि, लिंग वा योनि) द्वारा विशेषता गरिएको थियो। दोस्रो, स्त्रीले संकेत गरे कि व्यक्तिमा प्रजनन क्षमता थियो। तेस्रो, नापुंसकले संकेत गरे कि कोही नपुंसक थियो। लिङ्ग तोक्ने यी फरक तरिकाहरूले देखाउँछन् कि बाइनरी लिङ्ग र लिङ्ग मात्र समाजले त्यसो गर्न सक्ने तरिका होइनन्, विशेष गरी हामी हाल पश्चिमी समाजहरूमा देख्छौं।

प्रख्यात भूटानी बौद्ध शिक्षक, जोङ्सार ख्यान्से रिन्पोछेले, भूदवादीहरूले लिङ्ग र यौन विविधताको स्वीकृतिको सम्बन्धमा निम्न कुरा भने: "तपाईंको यौन झुकावको सत्य बुझ्ने वा नबुझ्नेसँग कुनै सम्बन्ध छैन। तपाईं समलैंगिक हुन सक्नुहुन्छ, तपाईं समलैंगिक हुन सक्नुहुन्छ, तपाईं सीधा हुन सक्नुहुन्छ - हामीलाई कहिल्यै थाहा छैन कि कसले पहिले ज्ञान प्राप्त गर्नेछ। सहिष्णुता राम्रो कुरा होइन। यदि तपाईं यो सहन गर्दै हुनुहुन्छ भने, यसको अर्थ तपाईंले सोच्नुहुन्छ कि यो केहि गलत छ जुन तपाईं सहनुहुनेछ। तर तपाईंले त्यो भन्दा बाहिर जानुपर्छ - तपाईंले सम्मान गर्नुपर्छ।"

... हाम्रो भाषामा भनिएको

दक्षिण एसियाका धेरै भागहरूमा समलैंगिक वा ट्रान्स हुनुको प्रकृति वर्णन गर्ने भाषा छ। हामी अध्याय तीनमा भाषाहरूको बारेमा थप कुरा गर्नेछौं, तर टिजरको रूपमा, केही उर्दू शब्दकोशहरूले महिलाको स्व-चुनिएको प्राथमिक महिला साथी (पश्चिमी शब्दहरूमा, समलैंगिक महिलाको प्रेमिका/साथी) लाई जनाउन दोगाना र जानखी शब्दहरू बुझाउँछन्। दक्षिण एसियाका केही भागहरूको आफ्नै विशिष्ट शब्दावली छैन, तर यसको सट्टा दक्षिण एसियाका अन्य भागहरूबाट शब्दावली उधारो लिन्छ - आखिर, उपमहाद्वीपको साझा इतिहास छ, त्यसैले यो अर्थपूर्ण छ। यो पनि ध्यान दिनु महत्त्वपूर्ण छ कि हाम्रा धेरै भाषाहरू, जस्तै बंगाली र तमिल, लिङ्गमा आधारित छैनन्।

यो कुनै यूटोपिया थिएन, तर...

हामीले अहिलेसम्म जोड दिएझैं, समलैंगिक र ट्रान्स पहिचानको सामान्य स्वीकृति निश्चित रूपमा थियो। उत्पीडन र विविधताको अस्वीकृतिको समयमा पनि, जस्तै मुगल साम्राज्यले दक्षिण एसियाको धेरै भाग नियन्त्रण गर्दा, समलैंगिक र ट्रान्स व्यक्तिहरूले कानुनी मुद्दाको सामना गर्नुपरेन। यस अवधिमा केही

सम्राटहरू र नेताहरू समलैंगिक भएको हल्ला चलाइएको थियो र कुनै प्रतिबन्धको सामना गर्नुपरेको थिएन।

हामीले केही मानिसहरूलाई उपनिवेशीकरण अघि दक्षिण एसियामा लिङ्गविहीन समाज भएको कुरा गरेको देखेका छौं। जबकि हामी निश्चित हुन सक्दैनौं कि यो मामला थियो, र हामीलाई थाहा छ कि दक्षिण एसियाली समाजहरू मुख्यतया बाइनरी पुरुष र महिला लिङ्ग र लिङ्ग वरिपरि संगठित थिए। तैपनि, बाइनरी लिङ्ग र लिङ्गहरूलाई श्रेष्ठ वा "सामान्य" तरिका मानिएको थिएन। समाजको संरचनामा यौन र लिङ्ग विविधतालाई समायोजन गरिएको थियो, र त्यहाँ एक बहुलता थियो जसले सबैलाई तिनीहरू जस्तै अस्तित्वमा रहन सक्षम बनायो।

ढूलु "C" शडुडुः
उडनुवेषुीकरण

जब दक्षिण एसिया युरोपेलीहरूले उपनिवेश बनाएका थिए, तिनीहरूले आफूसँगै यौन र लिङ्गको बारेमा सीमित विचारहरू ल्याए। उनीहरूले सोचेका थिए कि यौन र लिङ्गको अर्थ केवल पुरुष र महिला मात्र हुन सक्छ, र विषमलिङ्गी हुनु नै एक मात्र उपयुक्त तरिका हो। धेरै शताब्दीको अवधिमा, उपनिवेशीकरणले हाम्रा समुदाय र परिवारहरूबाट हामीले प्राप्त गरेको स्वीकृतिलाई २१ औं शताब्दीमा हामीले प्रायः सामना गर्ने भेदभाव र हिंसामा रूपान्तरण गर्‍यो।

उपनिवेशीकरणको समलैंगिक र ट्रान्स विरोधी भावनाहरू कानून मार्फत बारम्बार व्यक्त गरिन्थ्यो। उदाहरणका लागि, बेलायतीहरूले भारतमा "व्यक्ति विरुद्ध अपराध ऐन १८६१" पेश गरे, जसले गर्दा पुरुष समलिङ्गी घनिष्ठतालाई कारावासको सजाय हुने फौजदारी अपराध बनाइयो। श्रीलंकामा, बेलायतीहरूले यस्तै कानून लागू गरेका थिए। १९९५ मा, स्वतन्त्रतापछि श्रीलंकाका सांसदहरूले कानून भेदभावपूर्ण भएको फैसला गरे, तर तपाईंले सोच्न सक्ने कारणहरूले होइन। उनीहरूले महिला समलिङ्गी घनिष्ठतालाई पनि अपराधीकरण गर्ने प्रावधान थपे।

यी मध्ये केही समलिङ्गी यौन विरोधी कानूनहरू खारेज गरिएका छन्। उदाहरणका लागि, नेपालले २००७ मा, भुटानले २०२१ मा र भारतले २०१८ मा तिनीहरूलाई खारेज गर्‍यो। यद्यपि, यी दमनकारी कानूनहरू बंगलादेश, पाकिस्तान र श्रीलंकामा अक्षुण्ण छन्। अफगानिस्तान र माल्दिभ्समा, प्रथमा आधारित कानूनको आधारमा समलिङ्गी आत्मीयता अवैध छ।

अन्य कानूनहरूले कामुकता र लिङ्गको वरिपरि औपनिवेशिक विचारहरू व्यक्त गरे। उदाहरणका लागि, बेलायतीहरूले भारतमा आपराधिक जनजाति ऐन १८७१ पारित गरे, जसले हिजडाहरूको दमनलाई सक्षम बनायो। यो कानूनले हिजडाहरूलाई दर्ता गर्न, आफूलाई निगरानी गर्न अनुमति दिन र तिनीहरू जन्मेको दिनदेखि नै "आपराधिक जनजाति" को भागको रूपमा लेबल गर्न आवश्यक थियो।

श्रीलंकामा, बेलायतीहरूले १८४१ मा भ्याग्रान्ट अध्यादेश पारित गरे, जुन औपनिवेशिक अधिकारीहरूले ट्रान्सजेन्डर व्यक्तिहरू, विशेष गरी ट्रान्स महिलाहरूलाई पक्राउ गर्न र हिरासतमा राख्न प्रयोग गर्थे। भारतमा १८५२ मा पारित अर्को कानूनको अर्थ हिजडाहरूलाई कम्तिमा मुम्बई क्षेत्रमा उनीहरूको जग्गा वा आवास जफत गर्न सक्षम हुनु थियो। सम्झनुहोस्, यी कानूनहरूको औपनिवेशिक पूर्व दक्षिण एसियामा कुनै बराबर छैन।

यी औपनिवेशिक विचारहरू व्यक्त गर्ने अर्को तरिका पुस्तकहरूमा प्रतिबन्ध, पुनर्लेखन र जलाउनु थियो। दक्षिण एसियाली उपमहाद्वीपभरि, उपनिवेशवादीहरूले "फोहोर" ठानिएका पुस्तकहरूमाथि

प्रतिबन्ध लगाए र हटाइदिए, विशेष गरी ती, जसरी पहिले छलफल गरिएको थियो, जुन समलैंगिक थिए वा समलैंगिक र ट्रान्स सामग्रीले भरिएका थिए। तिनीहरूले मुगल युगमा लेखिएका कविताहरू पनि पुनः लेखे जसमा समलैंगिक विषयवस्तुहरू थिए।

त्यसैले, उपनिवेशीकरणले केही कामहरू गर्‍यो। यसले हाम्रा समुदायहरूलाई हामीलाई असामान्य र विदेशीको रूपमा हेर्न बाध्य बनायो, जसले गर्दा हामीले आफूलाई असामान्य र विदेशीको रूपमा हेर्न बाध्य बनायो। यसले परम्परागत रूपमा वातावरणलाई स्वीकार गर्ने तरिकालाई समलैंगिक, ट्रान्सफोबिक र अन्तर्विरोधक बनायो।

निष्पक्ष हुन, हाम्रा केही पहिचानहरूलाई अझै पनि पहिलेको जस्तै हेरिन्छ, त्यसैले हामी भन्न सक्दौं कि उपनिवेशीकरणले हाम्रा समुदायहरूले हामीलाई हेर्ने तरिकालाई पूर्ण रूपमा परिवर्तन गरेको छ। उदाहरणका लागि, हिजडाहरूले भेदभावको सामना गर्न जारी राखे पनि, तिनीहरू ऐतिहासिक रूपमा मानिसहरूलाई आशीर्वाद दिने क्षमताको लागि सम्मानित थिए, र यो श्रद्धा आज पनि अवस्थित छ।

हाम्रो पहिचान

स्रोतको यस भागमा, हामीले समलैंगिक र ट्रान्स दक्षिण एसियाली सन्दर्भमा अवस्थित विभिन्न पहिचानहरूमा एक नजर राख्यौं। सुरु गर्नु अघि, हामी केही टिप्पणीहरू गर्न चाहन्छौं।

तल हामीले छलफल गर्ने केही पहिचानहरूले तेस्रो पक्षहरूले समलैंगिक र ट्रान्स दक्षिण एसियालीहरूलाई श्रेय दिएका शब्दहरू प्रयोग गर्छन्। केही पहिचानहरूले हाम्रा पुर्खाहरूले आफूलाई परिभाषित गर्न प्रयोग गर्ने शब्दहरू प्रयोग गर्छन्। केही पहिचानहरूले ती शब्दहरू प्रयोग गर्छन् जसको अपमानजनक अर्थ थियो तर अब पुनः प्राप्त गरिएको छ। फरक शब्दहरूको फरक व्यक्तिहरूको फरक अर्थ हुन सक्छ।

साथै, यो खण्डलाई समलैंगिक र ट्रान्स दक्षिण एसियाली पहिचानहरूको विस्तृत सूचीको रूपमा प्रयोग गर्नु हुँदैन, किनकि हामी निश्चित छौं कि हामीले छुटेका केही छन्।

अर्को कुरा, यो भन्नु हाम्रो लागि महत्त्वपूर्ण छ कि यी मध्ये केही शब्दहरू पश्चिमी लेन्समा राख्न हामीलाई धेरै गाह्रो छ। उदाहरणका लागि, समलिङ्गी वा ट्रान्सको लेबल, दक्षिण एसियाली शब्दसँग धेरै राम्रोसँग मेल नखान सक्छ। यो ठीक छ। हाम्रा भाषाहरू र शब्दावलीहरूको फरक अर्थ छ र हामीले त्यो स्वीकार गर्नुपर्छ। हामी यो पनि भन्न चाहन्छौं कि हामी पहिचानको बारेमा यो खण्ड प्रदान गर्दछौं ताकि हामी हाम्रा पुर्खाहरूले आफ्नो लिङ्ग, लिङ्ग र कामुकता वर्णन गर्न प्रयोग गर्ने भाषाको बारेमा बुझाई प्राप्त गर्न सकौं। हामी यो सुझाव दिनको लागि गरिरहेका छैनौं कि हामी सबै यो भाषामा फर्कनु पर्छ (यद्यपि यदि तपाईं चाहनुहुन्छ भने केहि पनि रोकिरहेको छैन) र पश्चिमी शब्दहरू हटाउन। हामी बुझ्छौं कि समलैंगिक र ट्रान्स समुदायमा उपनिवेशीकरणको बारेमा ठूलो बहस छ, र धेरै मानिसहरू तर्क गरिरहेका छन् कि यसको अर्थ हामीले हाम्रा आफ्नै आदिवासीहरूको सट्टा पश्चिमी लेबलहरू त्याग्न आवश्यक छ। हामीलाई यहाँ महत्त्वपूर्ण लाग्छ कि हाम्रो समुदायले उनीहरूले चाहेअनुसार आत्म-परिभाषित गर्न सक्छ। यदि तिनीहरू आफ्नै आदिवासी भाषा प्रयोग गर्न चाहन्छन् भने, त्यो राम्रो हो। यद्यपि, यदि तिनीहरू क्वियर र ट्रान्स जस्ता पश्चिमी शब्दहरू प्रयोग गर्न चाहन्छन्, किनकि यी शब्दहरूले तिनीहरूको लागि अर्थ राख्छन् भने, त्यो पनि उत्तिकै राम्रो छ। हामीलाई लाग्छ कि हाम्रा आदिवासी शब्दहरू जस्तै, क्वियर र ट्रान्स जस्ता पश्चिमी लेबलहरू सुन्दर छन्। हाम्रो समुदायले उनीहरूको अनुभवहरू वर्णन गर्ने अन्य आदिवासी भाषाको अभावमा प्रायः उनीहरूको आत्म-भावना वर्णन गर्न यी शब्दहरू प्रयोग गरेको छ, र हामी त्यसको सम्मान गर्छौं।

दक्षिण एसियाली पहिचानलाई वर्णन गर्न प्रयोग गरिएका शब्दहरूको बारेमा हामीले पत्ता लगाएको एउटा रोचक कुरा के हो भने, प्रायः यी शब्दहरूले लिङ्ग, लिङ्ग, लिङ्ग विशेषताहरू, र लिङ्ग स्थिति (उदाहरणका लागि, माथि वा तल) सबैलाई एकै समयमा समेट्न सक्छन्! हाम्रो भाषा एउटा शब्दले धेरै अर्थहरू व्यक्त गर्न सक्ने तरिकामा अति अद्वितीय छ।

जब हामी तलका पहिचानहरू हेर्छौं र छलफल गर्छौं, हामी देश-दर-देश लेन्स प्रयोग गरेर त्यसो गर्नेछौं, किनकि यो यसलाई संरचना गर्ने सजिलो तरिका हो। हामी यी सबै पहिचानहरूको लागि गर्छौं, हिजडा बाहेक, किनकि यो सीमा पार गर्ने पहिचान हो। जब हामी ऐतिहासिक र आधुनिक शब्दहरू बीच भिन्नता राख्छौं, यो आधुनिक शब्दहरूको अर्थलाई कम गर्न होइन। प्रायः, आधुनिक शब्दहरूले सहस्राब्दीदेखि चलिआएका अस्तित्वका तरिकाहरू प्रतिबिम्बित गर्दछन्।

हिजडा

हिजडा एउटा छाता शब्द हो जुन अन्तरलिङ्गी, ट्रान्सजेन्डर र/वा नपुंसक व्यक्तिहरूलाई वर्णन गर्न प्रयोग गरिन्छ। यसरी, यसले लिङ्गलाई यौन विशेषताहरूसँग जोड्छ। यो शब्द भारत, नेपाल र बंगलादेशभरि प्रयोग गरिन्छ।

हिजडाहरू स्त्रीलिंगी तेस्रो लिङ्गी व्यक्तिहरू हुन्, जसको अर्थ तिनीहरू पुरुष वा महिलाको रूपमा पहिचान गर्दैनन्। हामी "तेस्रो लिङ्गी" शब्द प्रयोग गरिरहेका छौं किनभने यसले हाम्रो अनुसन्धानले हामीलाई भनेको कुरालाई प्रतिबिम्बित गर्दछ, तर हामी यो पनि स्वीकार गर्छौं कि यो एक अत्यधिक विवादित शब्द हो। हिजडाहरूलाई जन्मको समयमा पुरुष तोकिएको छ, र स्त्रीलिंगी रूपमा उपस्थित छन्।

माथि व्याख्या गरिएझैं, संस्कृत पौराणिक कथामा हिजडाहरूलाई भगवान रामबाट उनीहरूको वफादारी र दृढताको लागि आशीर्वाद दिइएको थियो। यी आशीर्वादहरूमा नवविवाहित जोडीलाई प्रजनन क्षमता प्रदान गर्ने र 'बधाई' भनेर चिनिने प्रक्रियामा नवजात शिशुहरूलाई आशीर्वाद दिने समावेश छ।

निर्वाण (शल्यक्रिया लिङ्ग-पुष्टि प्रक्रियाहरू) बाट गुञ्जिएका हिजडाहरूलाई अक्का भनिन्छ, जबकि ती नगर्नेहरूलाई सिब्री भनिन्छ। केही हिजडाहरूले आइतबार-सोमबार गोलिस (चक्की) भनेर चिनिने हार्मोनल उत्पादनहरू प्रयोग गर्न सक्छन्।

अफगानिस्तान

शाख र मुरत ती शब्दहरू हुन् जससँग समलिंगी र ट्रान्स अफगानहरूले आफूलाई पहिचान गर्छन्। यद्यपि, यी धेरैजसो शब्दहरू जस्तै, शाख र मुरतले सीधै समलिंगी र ट्रान्समा अनुवाद गर्दैनन्।

शाख एक फारसी/दारी शब्द हो जसको अर्थ "सिङ" हो, र यसले पुरुषहरूलाई जनाउँछ जो पुरुष हुन् र विशेष लिङ्गको सट्टा बढी स्त्रीलिंगी मानिसहरूप्रति आकर्षित हुन्छन्।

मुरत एउटा शब्द हो जसले फारसी शब्दहरू मर्द (पुरुष) र औरत (महिला) लाई संयोजन गर्दछ। यो शब्दहरूमा आधारित नाटक हो र पुरुष र स्त्रीलिंगी पहिचान र अभिव्यक्तिहरूको मिश्रण भएको व्यक्तिलाई वर्णन गर्दछ।

बंगलादेश

हाम्रा साथी शोमुद्रोले माथि व्याख्या गरेझैं, समलैंगिक वा ट्रान्सजेन्डर हुनुको वर्णन गर्ने धेरै बंगाली भाषा देखिँदैन। यो निश्चित रूपमा हामी बंगलादेशमा अवस्थित नभएको कारणले होइन, बंगलादेश औपनिवेशिक भारतको भाग भएको ऐतिहासिक सन्दर्भको कारणले हो। त्यसैले, आधुनिक भारतमा प्रयोग हुने धेरै शब्दावली बंगलादेशमा प्रयोग गरिन्छ, उदाहरणका लागि हिजडा सहित।

भुटान

२०१५ मा, जोङ्खा विकास आयोग, जोङ्खा (भुटानी) भाषाको प्रवर्द्धन र संरक्षण गर्ने उद्देश्य राखेको संस्थाले भाषामा निम्न सर्तहरू प्रस्तुत गर्‍यो:

- उभयलिंगी - ལྷ་ལྷོ་སྤྱི་
- समलैंगिक - མཚུངས་ལྷོ་སྤྱི་
- इन्टरसेक्स - མ་ནི་སྤྱི་
- लेस्बियन - མོ་ལྷོ་སྤྱི་
- ट्रान्सजेन्डर - མཚུངས་ལྷོ་སྤྱི་
- Transvestite - ལྷོ་སྤྱི་སྤྱི་
- समलैंगिकता - ལྷོ་སྤྱི་སྤྱི་
- होमोफोबिया - མཚུངས་ལྷོ་སྤྱི་ར་ལན་ལོ་ག

भारत

भारतमा, हिज्रा शब्दको धेरै भौगोलिक भिन्नताहरू छन् जसले तिनीहरूको आफ्नै विशिष्ट पहिचान बनाउँछ। उदाहरणका लागि, दक्षिण र पश्चिमी भारतमा, जोगप्स/जोग्ताहरू जन्मको समयमा पुरुष तोकिएका मानिसहरू हुन् जो स्त्रीलिंगी प्रस्तुति हुन्, र देवी येल्लम्माको पार्थिव अभिव्यक्ति मानिन्छन्। तमिलनाडुमा, थिरुनांगाई, जसको अर्थ "सम्मानित महिला" हो, ले ट्रान्सजेन्डर महिलाहरूलाई वर्णन गर्दछ। तेलुगु भाषामा, हिज्रालाई कोज्जा भनेर चिनिन्छ। शिव-शक्ति र अरवाणी पनि ट्रान्सनेसलाई प्रतिनिधित्व गर्न प्रयोग गरिने शब्दहरू हुन्।

नुपा मैबी शब्द जसले "पुरुष पुजारी" मा अनुवाद गर्छ, भारतको उत्तरपूर्वी क्षेत्रका ट्रान्सजेन्डर पुरुष पुजारीहरूलाई वर्णन गर्दछ।

कोठी शब्दले पुरुषहरूप्रति आकर्षित हुने र यौनमा ग्रहणशील भूमिका ग्रहण गर्ने एक महिला पुरुषलाई जनाउँछ। धुरानी शब्द कोचीनमा बस्ने कोठीलाई वर्णन गर्न प्रयोग गरिने शब्द हो। पश्चिमी शब्द प्रयोग गरेर, तपाईंले तिनीहरूलाई ट्रिंकको रूपमा वर्णन गर्न सक्नुहुन्छ।

पन्थीले पुरुषहरूलाई जनाउँछ जो यौनसम्पर्कको समयमा पुरुषहरू र टप्सप्रति आकर्षित हुन्छ। तिनीहरूलाई "पुरुष" मानिन्छ र आफूलाई पुरुषत्वपूर्ण तरिकाले प्रस्तुत गर्दछ।

हामीले भेटेका धेरै प्राचीन शब्दहरू पनि छन्, तर आधुनिक भारतमा ती शब्दहरू कम प्रयोग गरिन्छ। स्वैरिनी शब्दको अर्थ स्वतन्त्र महिला हो र यसले प्रायः समलैंगिक महिलालाई जनाउँछ। त्यस्तै गरी, किल्बा शब्दले सिसजेन्डर समलिङ्गी पुरुषहरूलाई जनाउँछ। कामी शब्दले उभयलिंगी मानिसहरूलाई जनाउँछ।

माल्दिभ्स

माल्दिभियन भाषामा हाम्रो अनुसन्धानबाट, जसलाई धिवेही पनि भनिन्छ, निम्न शब्दहरू छन् जसले विचित्र- र ट्रान्स-नेसलाई वर्णन गर्दछ:

- समलैंगिक - ފަލްލު
- लेस्बियन - ފަލްލުފަލްލު
- ट्रान्सजेन्डर - ފަލްލުފަލްލުފަލްލު
- उभयलिंगी - ފަލްލުފަލްލު
- क्वियर - ފަލްލު

नेपाल

नेपालमा धेरै फरक शब्दहरू छन् जुन समलैंगिक र/वा ट्रान्स हुनुलाई वर्णन गर्न प्रयोग गरिन्छ।

मेती शब्द भारतको दार्जिलिङबाट उत्पन्न भएको मानिन्छ, र यो "तिर्खा मेटाउनु" भन्ने वाक्यांशबाट आएको हो। मेती एक महिला पुरुष हो जो यौन सम्पर्कको समयमा पुरुष र तल्लो भागप्रति आकर्षित हुन्छ। तल्लो भाग हुनु मेती हुनुको मुख्य भाग हो, किनकि तिनीहरूको लिङ्ग अभिव्यक्ति सधैं स्त्रीलिंगी हुनुपर्दैन। फुलुमुलु शब्द एक शब्द हो जसले अस्तित्वको समान तरिकालाई वर्णन गर्दछ, र प्रायः नेपालको पूर्वमा प्रयोग गरिन्छ। हिजडा नेपालमा पनि प्रयोग गरिन्छ।

तास शब्द जन्मको समयमा पुरुष तोकिएको व्यक्तिलाई वर्णन गर्न प्रयोग गरिन्छ, जो पुरुषको रूपमा प्रस्तुत हुन्छ, पुरुषहरू र सेक्सको समयमा माथि आकर्षित हुन्छ। तास हुनुको महत्त्वपूर्ण भाग भनेको यौन सम्पर्कको समयमा उनीहरूले लिने प्रवेश भूमिका हो।

नेपाली र यसको बोलीहरूमा थप आधुनिक शब्दहरू विकसित भएका छन्, जसले समलैंगिक र ट्रान्स हुनुको पश्चिमी अवधारणालाई प्रतिबिम्बित गर्दछ। उदाहरणका लागि:

- समलिङ्गी - Purus Samalingi,
- समलैंगिक - Mahila Samalingi.
- उभयलिंगी - Duilingi,
- अन्तरलिङ्गी - Antarlingi,
- ट्रान्सजेन्डर वा तेस्रो लिङ्गी - Tesro Lingi.

पाकिस्तान

पाकिस्तानमा समलिंगी र ट्रान्स हुनुलाई वर्णन गर्ने उर्दू शब्दहरू छन्। ख्वाजा सारा शब्द हिजडा, ट्रान्सजेन्डर महिला र नपुंसकहरूका लागि प्रयोग हुने एक छाता शब्द हो। यो हिजडाको उर्दू समतुल्य हो, र तिनीहरू हामीले माथि व्याख्या गरेका धेरै परम्पराहरूमा संलग्न हुन्छन्, जसमा बढाई पनि समावेश छ। पाकिस्तान (र भारत) को पञ्जाब क्षेत्रमा, खुसरा शब्द ख्वाजा साराको वर्णन गर्न प्रयोग गरिन्छ, यद्यपि यो प्रायः अपमानजनक तरिकाले प्रयोग गरिन्छ। धेरै खुसराहरू विश्वास गर्छन् कि उनीहरूको भौतिक शरीर महिला आत्माले फसेको छ, र त्यसैले उनीहरूले बढी स्त्रीलिंगी तरिकाले व्यवहार गर्छन्।

खुन्सा मुश्किल शब्दले त्यस्तो व्यक्तिलाई वर्णन गर्दछ जसलाई पुरुष वा महिलाको रूपमा परिभाषित गर्न गाह्रो छ। पश्चिमी शब्दहरूमा, यो एन्ड्रोजिनसको बराबर हुन सक्छ।

मुरत/मूरत शब्द पाकिस्तानमा पनि प्रयोग गरिन्छ। हामीले अफगानिस्तान खण्डमा व्याख्या गरेझैं, यो शब्दले पुरुष र स्त्री दुवै ऊर्जा भएका मानिसहरूलाई प्रतिनिधित्व गर्दछ, र आफूलाई त्यस्तै रूपमा व्यक्त गर्दछ।

जेनाना शब्द पुरुषहरूसँग यौनसम्पर्क गर्ने स्त्रीलिंगी पुरुषहरूलाई वर्णन गर्न प्रयोग गरिन्छ।

श्रीलंका

श्रीलंकाको नाच्ची समुदाय एक आकर्षक र बहुआयामिक समूह हो जसले सजिलो वर्गीकरणलाई अस्वीकार गर्दछ। तिनीहरूको इतिहास सांस्कृतिक, धार्मिक र सामाजिक सन्दर्भहरूसँग गहिरो रूपमा गाँसिएको छ, जसले गर्दा तिनीहरूको पहिचान जटिल र महत्त्वपूर्ण दुवै छ। "नाच्ची" शब्द सामान्यतया श्रीलंकामा ट्रान्सजेन्डर व्यक्तिहरूलाई जनाउन प्रयोग गरिन्छ। केही नाच्चीले व्याख्या गर्छन् कि तिनीहरू अघिल्लो जीवनमा महिला थिए र तिनीहरूको वर्तमान पहिचान यही अनुभवको परिणाम हो। धेरैले लिङ्ग पुष्टिकरण प्रक्रियाबाट नजाने छनौट गर्छन्, बरु आफ्नो स्त्रीलिंगी व्यक्तित्व मनाउन र आफ्नो जैविक "पुरुषत्व" को प्रमुख पक्षहरूलाई अँगाल्न छनौट गर्छन्। नाच्ची शब्द समलिङ्गी समुदायले पुरुषको रूपमा पहिचान गर्ने र पुरुषहरूप्रति आकर्षित हुने स्त्रीलिंगी पुरुषहरूलाई वर्णन गर्न पनि प्रयोग गर्दछ। नाच्चीले पुरुषहरूसँग सम्बन्धको चाहना राख्छन्, र तिनीहरूको अस्तित्वको ऐतिहासिक जरा शताब्दीयौं अघिदेखि छ।

नाच्ची समुदायको प्रजनन क्षमताको हिन्दू देवीसँग प्राचीन सम्बन्ध छ। नपुंसक बनेर, तिनीहरूले अर्ध-पवित्र स्थिति प्राप्त गर्छन् र नवविवाहित जोडी र नवजात शिशुहरूको स्वास्थ्य र प्रजनन क्षमतालाई आशीर्वाद दिन सक्छन्। तमिल भाषी उत्तरी प्रान्तमा, क्रस-ड्रेसिङ सांस्कृतिक संरचनाको एक हिस्सा हो, जसले गर्दा पुरुषहरूमा स्त्रीत्वको अवधारणा कम अपरिचित हुन्छ।

केही ट्रान्सजेन्डर व्यक्तिहरूले ट्रान्सजेन्डर समुदायले सिंहली शब्द, समरिसी प्रयोग गर्नुपर्छ भन्ने सुझाव दिएका छन्। यो शब्दले समलिङ्गी सम्बन्धलाई वर्णन गर्ने भएकाले यसको विरोध भएको छ। अरूले समुदायले संक्रान्ति शब्द प्रयोग गर्न सुझाव दिएका छन्, जुन सिंहलीमा ट्रान्सजेन्डरको रूपमा अनुवाद हुन्छ।

कृतज्ञताका साथ समापन

त्यसो भए, हामी यहाँ छौं! हामी आशा गर्छौं कि हामीले तपाईंलाई देखाएका छौं कि समलैंगिक र ट्रान्स हुनु "गोरा व्यक्तिको कुरा" होइन; यो धेरै हदसम्म "खैरो व्यक्तिको कुरा" हो, वा बरु "मानव कुरा" हो।

दक्षिण एसिया उपनिवेश हुनु अघि, हाम्रो पहिचानलाई माया, स्वीकृत, कदर र कहिलेकाहीं सम्मान गरिएको थियो। तर उपनिवेशीकरणले यसलाई परिवर्तन गर्‍यो। यसले हाम्रा मानिसहरूलाई हाम्रो विरुद्धमा खडा बनायो, र घृणा र क्रोधलाई हाम्रो बाटोमा निर्देशित गर्‍यो।

यद्यपि, यो इतिहासले के देखाउँछ भने, यो यसरी हुनुपर्दैन।

हाम्रा मानिसहरूले हामीलाई फेरि माया गर्न, स्वीकार गर्न र कदर गर्न सक्छन्। तिनीहरूले पहिले नै सुरु गरिसकेका छन्। तर तिनीहरूले तब मात्र त्यसो गर्न सक्षम हुनेछन् जब हामी एक भागको सट्टा हाम्रो सम्पूर्ण आत्मलाई माया गर्न थाल्छौं। हामी आशा गर्छौं कि यो स्रोतले तपाईंलाई देखायो कि हाम्रा पुर्खाहरू र तिनीहरूका समाजहरू एकै समयमा यौन विविधता, लिङ्ग विविधता, जातीय विविधता र धार्मिक रूपमा विविधतामा शान्तिमा थिए। वास्तवमा, तिनीहरू यसको लागि माया गरिएको थियो। हामी पनि त्यहाँ पुग्न सक्छौं।

हामी अहिलेलाई त्यहीं छोड्छौं, तर जानुअघि, हामी तपाईंलाई केही पुष्टिहरू दिन चाहन्छौं:

- म कसैलाई मेरो संस्कृति खोस्र वा मेरो पहिचान मेरो जातीयता वा धर्मसँग मेल खाँदैन भनेर भन्न दिने छैन। मेरा समलैंगिक र ट्रान्स पुर्खाहरू मलाई हेरेर मुस्कुराउँछन्। तिनीहरू ममाथि गर्व गर्छन्।
- मेरो पहिचान पुस्ता पुस्तादेखि पुस्तासम्म निर्माण भएको छ। तिनीहरू आदिवासी इतिहासमा आधारित छन्; मेरा मानिसहरूको इतिहास।
- म मेरा पुर्खाहरूको कार्य र प्रेमबाट मुक्त भएको छु।
- म मेरो सबै भागहरू र तिनीहरूले राखेको मूल्य स्वीकार गर्छु।

सन्दर्भ सामग्रीहरू

चिन्ता नगर्नुहोस्; हामीले यस स्रोतमा भएको जानकारी बनाएका छैनौं - हामीले यसमा के समावेश छ भनेर अनुसन्धान र गहन रूपमा सोचविचार गर्यौं। हामीले भर परेका स्रोतहरूको सूची यहाँ दिइएको छ:

“Happiness and Harmonization – LGBT Laws in Bhutan” Salzburg Global Seminar
<www.salzburgglobal.org>.

Ahmad Qais Munhazim “Afghan Muslim Aunties and Their Queer Gifts” (2023) 46(1)
South Asia: Journal of South Asian Studies 206.

Akhilesh Pillalamarri “Afghanistan’s Love-Hate Relationship With Homosexuality”
(2016) The Diplomat <www.thediplomat.com>.

Alamgir “Khawaja Sara and Hijra: Gender and Sexual Identity Formation in
Postcolonial Islamic Pakistan” (2023, Masters thesis, RMIT University).

Amit Gerstein ““So What Are You?": Nepali Third Gender Women's Identities and
Experiences Through the Lens of Human Rights Development Discourse”
(2020) 3 The GW Undergraduate Review 18.

Amit Kumar Singh “From Colonial Castaways to Current Tribulation: Tragedy of
Indian Hijra” (2022) 40(2) Unisia 297.

An Ordinance to Provide a General Penal Code for Ceylon 1883.

Andrea Nichols “Dance Ponnaya, Dance! Police Abuses Against Transgender Sex
Workers in Sri Lanka” (2010) 5(2) Feminist Crimonology 195.

Aruni Hemanthi Wijayath “Recognition of Transgender Community in Domestic Legal
Regime: A Comparative Analysis between Sri Lanka and India” (2020) 1(1)
KnowEx Journal of Social 41.

Bipasha Chakraborty “Vikriti Evam Prakriti: What seems unnatural, is natural” (2021)
Honi Soit <honisoit.com>.

Buggery Act 1533.

Criminal Tribes Act 1871.

Dzongkha Development Commission (2015) <www.facebook.com>.

- Gayathri Reddy *With Respect To Sex: Negotiating Hijra Identity In South India* (University of Chicago Press, 2005).
- Hoshang Merchant *Yaraana: Gay Writing from South Asia* (Penguin Books India, 2010).
- Jody Miller and Andrea Nichols "Identity, sexuality and commercial sex among Sri Lankan nachchi" (2012) 15(5/6) *Sexualities* 554.
- John Leupold "To Be, or Not to Be, in Bhutan" (2016) *The Gay and Lesbian Review* <glreview.org>.
- Kaushalya Ariyaratne "Priest, Woman and Mother: Broadening the Horizons through Transgender/nachchi Identities in Sri Lanka" (2022) 43(2) *Sri Lanka Journal of the Humanities* 19.
- Kaushalya Ariyaratne "To be or Not to be Seen? Paradox of Recognition among Trans Men in Sri Lanka" (2021) 15 *Masculinities Journal of Culture and Society* 66.
- Kenneth Ballhatchet *Race, Sex and Class under the Raj: Imperial Attitudes and Policies and Their Critics, 1793-1905* (Weidenfeld and Nicholson, 1980).
- Lopamundra Sengupta *Human Rights of the Third Gender in India: Beyond the Binary* (Routledge India, 2023).
- Maura Reynolds "Kandahar's Lightly Veiled Homosexual Habits" (2002) *Los Angeles Times* <www.latimes.com>.
- Offences against the Person Act 1861.
- Pashtun Sexuality* (Human Terrain Team (HTT) AF-6, Research Update and Findings).
- Rohit Dasgupta *Digital Queer Cultures in India: Politics, Intimacies and Belonging* (Routledge India, 2019).
- Ruth Vanita and Saleem Kidwai "Rekhti Poetry: Love between Women (Urdu)" in Ruth Vanita and Saleem Kidwai (eds) *Same-Sex Love in India: Readings in Indian Literature* (Palgrave MacMillan, 2000) 220.

- Ruth Vanita *Queering India: Same-Sex Love and Eroticism in Indian Culture and Society* (Routledge, 2002).
- Saittawut Yutthaworakool “Understanding the Right to Change Legal Gender: A Case Study of Trans Women in Sri Lanka” (2020, Masters thesis, Global Campus Asia-Pacific).
- Santhushya Fernando, Senel Wanniarachchi and Janaki Vidanapathirana *Montage of Sexuality in Sri Lanka* (UNFPA and College of Community Physicians of Sri Lanka, 2018).
- Shakthi Nataraj “The Thirunangai Promise: Gender as a Contingent Outcome of Migration and Economic Exchange” (2022) 19 *Anti-Trafficking Review* 47.
- Shraddha Chatterjee “Transgender Shifts: Notes on Resignification of Gender and Sexuality in India” (2018) 5(3) *TSQ: Transgender Studies Quarterly* 311.
- Sushmita Gonsalves “A Constructed Sexuality: Re-Discovering the Jogappas of South and West India” (2022) 2(1) *Skylines of Anthropology* 45.
- Swakshadip Sarkar “Dissecting Universality of Homosexual Identity Formation From West Bengal’s Frame of Reference” (2020, unpublished paper).
- UNDP and Williams Institute *Surveying Nepal’s Sexual and Gender Minorities: An Inclusive Approach* (Bangkok, 2014, UNDP).
- Walter Penrose “Colliding Cultures: Masculinity and Homoeroticism in Mughal and Early Colonial South Asia” in Katherine O’Donnell and Michael O’Rourke (eds) *Queer Masculinities, 1550-1800: Siting Same-Sex Desire in the Early Modern World* (Palgrave Macmillan, 2006) 1550.